

**Avizul Comitetului Economic și Social European privind înnoirea metodei comunitare (linii
directoare) (aviz din proprie inițiativă)**

(2011/C 51/05)

Raportor general: **dl Henri MALOSSE**

Coraportor: **dl Georges DASSIS**

La 17 decembrie 2009, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, Comitetul Economic și Social European a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la

Înnoirea metodei comunitare (linii directoare)

Subcomitetul „Înnoirea metodei comunitare”, însărcinat cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 19 mai 2010. Raportor: MALOSSE, coraportor: dl DASSIS.

Având în vedere reînnoirea mandatului Comitetului, Comitetul Economic și Social European a hotărât, în cadrul celei de-a 466-a sesiuni plenare din 19, 20 și 21 octombrie 2010 (ședința din 21 octombrie 2010) să-l numească pe dl MALOSSE raportor general și a adoptat prezentul aviz cu 187 voturi pentru, 5 voturi împotriva și 6 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 În ciuda reușitelor marcante și a unei străluciri tot mai mari, Uniunea Europeană continuă să aibă și să stârnească îndoieli. Uniunea economică și monetară, deși încununată de succesul monedei euro, este în prezent grav zguduită de criza financiară, mai mult decât în orice parte a lumii. Strategia de la Lisabona nu a dus la plasarea Uniunii Europene în poziția de lider mondial al economiei bazate pe cunoaștere. Confrunțați cu aceste dificultăți, cetățenii se îngrijorează tot mai tare și mulți dintre ei se întrebă dacă Uniunea va fi capabilă să facă față marilor provocări ale timpurilor actuale: globalizarea, schimbările climatice, ieșirea din criza economică și financiară.

1.2 În momente de nesiguranță, o soluție bună este de a ne întoarce la „bazele” construcției europene. Metoda comunitară, care a reprezentat „epoca de glorie” a Uniunii Europene trebuie să fie reînnoită și relansată.

1.3 CESE preconizează aplicarea metodei comunitare domeniilor de la care cetățenii așteaptă cel mai mult, și anume: relansarea economiei europene, dinamizarea sistemelor noastre de învățământ, inovare și cercetare, securitatea aprovizionării cu energie, dezvoltarea durabilă și lupta împotriva calamităților climatice, promovarea egalității de șanse și a spiritului întreprinzător, libertatea de circulație și mobilitatea respectând drepturile sociale, dezvoltarea serviciilor de interes general la scară europeană, în special în materie de comunicații, mediu, sănătate, securitate și protecție civilă.

1.4 Această relansare a metodei comunitare nu va putea fi eficientă decât dacă este însoțită de mijloacele adecvate, cum ar fi o creștere corespunzătoare a bugetului european, dezvoltarea parteneriatelor public-privat, o mai bună coordonare între bugetele naționale și europene și înființarea unui Fond monetar european.

1.5 În sfârșit, CESE consideră că metoda comunitară a anilor 2010 nu poate fi aceeași cu cea a anilor '60 sau '80. În prezent trebuie ca cetățenii să fie implicați și convinși să participe, în special prin intermediul democrației participative și al actorilor societății civile. CESE își asumă astfel un rol tot mai mare în raport cu societatea civilă europeană în inițiativele politice europene, dar și în materie de evaluare a impactului acestora, pentru a asigura punerea lor eficientă în practică sau pentru a corecta efectele negative.

1.6 Astfel, adaptată provocărilor timpurilor actuale și așteptărilor cetățenilor, dotată cu mijloace eficiente de punere în aplicare și reînnoită printr-o mai mare participare a societății civile, metoda comunitară poate și trebuie să redevină pârgă relansării integrării europene.

2. De ce este necesară înnoirea metodei comunitare

2.1 Încă de la începutul aventurii europene, metoda comunitară a asigurat originalitatea și succesul construcției europene, care a condus la Uniunea Europeană de astăzi. Ea se caracterizează prin:

- mijloace comune puse în serviciul unor obiective comune;
- proiecte aflate sub egida interesului general;
- dezbateri deschise și democratice la care a fost asociată societatea civilă;
- decizii adoptate cu majoritate de voturi și care respectă normele de drept;
- un control administrativ și jurisdicțional efectiv privind aplicarea acestora;

— un impact direct asupra mediilor economice și sociale și o legătură directă cu acestea.

Esența progreselor europene s-a realizat pe baza acestei metode.

2.2 Statele membre au păstrat competențe dominante, chiar autonome, în domeniile care nu sunt direct reglementate de tratate, mergând de la chestiuni considerate în mod tradițional ca ținând de suveranitate, legate de apărare și poliție, și până la alte chestiuni specifice de ordin politic, cultural și istoric, cum ar fi fiscalitatea sau relațiile sociale. Cooperarea interguvernamentală în astfel de domenii reprezintă ea însăși un aspect important al construcției europene, care ar merita de asemenea să fie analizat pentru a se măsura impactul său real și pentru a evalua adaptarea sa la realitățile și provocările cu care se confruntă Uniunea Europeană de astăzi.

2.3 Reușita abordării comunitare asupra principalelor obiective comune a fost însoțit de dezvoltare economică și de aprofundarea politică a procesului de integrare europeană. Aceste realizări i-au asigurat și extraordinara forță de atracție, fără egal pe continentul european, cunoscând extinderi succesive, mai întâi în vest, atât spre nord cât și spre sud, iar apoi și în partea estică, după căderea Cortinei de Fier.

2.4 În cursul ultimilor ani, metoda comunitară și-a pierdut totuși din vigoare și din forța de atracție. Comisia Europeană pare a nu fi avut întotdeauna nici mijloacele, nici voința de a lua inițiative pe măsura mizelor și a așteptărilor. Or, în prezent, Uniunea Europeană se confruntă cu noi provocări, cu o globalizare tot mai necruțătoare și cu o criză financiară și economică ce pune în dificultate numeroase întreprinderi, în special IMM-uri, și adâncește disparitățile sociale în detrimentul unui număr crescând de persoane care se confruntă cu excluderea sau, cel puțin, cu mari dificultăți. Cetățenii europeni sunt tot mai neîncrezători față de o construcție europeană despre care au impresia că le-a adus mai multe probleme decât soluții.

2.5 Lipsa impactului european a Summit-ului mondial de la Copenhaga din 2009 privind schimbările climatice, precum și incapacitatea Uniunii de a face față singură dificultăților financiare ale unui stat membru al zonei euro au consolidat această impresie negativă, care a afectat și mediile financiare.

2.6 În fața accelerării procesului de globalizare, Uniunea Europeană apare lipsită de vlagă și încetinită în propriile contradicții, complexități și încetineli. Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, CESE preconizează înnoirea metodei comunitare, pentru a se reuși o relansare indispensabilă pentru ca Europa să-și găsească locul pe scena economică și politică mondială. Recomandările CESE vizează mai ales următoarele chestiuni principale:

— punerea în valoare a identității și interesului general european;

— adecvarea obiectivelor și a mijloacelor;

— angajarea societății civile.

3. Punerea în valoare a identității și interesului general european

3.1 Metoda comunitară nu se poate relansa fără să se afirme mai mult identitatea comună europeană, pentru promovarea acesteia dincolo de interesele și de diversitățile naționale. Nu folosește la nimic să se multiplice dispozițiile juridice legate de deschiderea achizițiilor publice, dacă statele membre și administrațiile lor naționale nu sunt stimulate efectiv să cumpere produse europene, date fiind sensibilitățile contribuabililor „lor” și presiunea întreprinderilor „lor”, atâta vreme cât conceptul de „european” este asimilat celui de „străin”. Totuși, în fața globalizării, numai o Europă unită în jurul obiectivelor comune esențiale poate permite atingerea acestora.

3.2 Aceasta presupune în primul rând definirea unui interes general comunitar. Comisia ar trebui să stimuleze mai mult dezbateră în acest domeniu și să nu stea deoparte, cum s-a văzut recent în fața crizei financiare și a dificultăților unuia dintre statele membre din zona euro. Deseori ea lasă impresia că menajează susceptibilitățile imediate ale statelor membre și ale administrațiilor naționale, în timp ce interesul comun, odată înțeles de toată lumea, ar presupune soluții care fac apel la solidaritate și la noțiunea de comunitate de interese.

3.3 Definirea și reprezentarea acestui interes general european pare a fi tot mai dificilă pentru Comisia Europeană. Or acesta este rolul său. Ea trebuie să regăsească elanul anilor '60 și '80. Ea nu mai este singură, crearea unui triumphi instituțional cu un Parlament consolidat și numirea unui președinte al Consiliului European ar trebui să o încurajeze să-și joace pe deplin rolul de organ însărcinat cu inițiativele legislative și controlul.

3.4 Parlamentul European trebuie să joace acum un rol preponderent în identificarea interesului general european, întrucât reprezintă cetățenii. Alături de el, cele două comitete consultative (CESE și CoR) ar trebui să poată avea un rol de „pârghie” pentru a stimula și a încuraja inițiativele Comisiei Europene, fără a pierde din vedere nici dreptul de inițiativă cetățenească, precum și toate celelalte resurse ale societății civile.

3.5 Înnoirea metodei comunitare nu ar avea nici un sens dacă nu este însoțită de revizuirea conceptului de „subsidiaritate”, care nu a fost interpretat decât într-un singur sens, și anume ca instrument de frânare a aplicării metodei comunitare și punerii în practică a unor noi politici comunitare. O abordare mai echilibrată și mai dinamică a acestui concept, bazată pe ideea că, din motive de eficacitate și de economie de scară, devine tot mai clar că este preferabil un transfer la nivel european, ceea ce necesită mijloace importante: infrastructuri, cercetare și dezvoltare, politică industrială, apărare, politică externă, securitate, lupta împotriva calamităților legate de sănătate etc. Cetățenii europeni sunt în măsură să înțeleagă acest lucru, cu condiția ca liderii lor politici naționali să nu le mai ascundă adevărul.

3.6 Dat fiind fractura crescândă dintre cetățeni și instituțiile europene, e important ca Uniunea să identifice noi domenii de aplicare a metodei comunitare în legătură cu care cetățenii au așteptări mari.

3.6.1 A venit vremea să se dezvolte serviciile europene de interes general în domeniile în care au devenit necesare, date fiind evoluția situațiilor și mizele: protecția civilă, ajutorul de urgență internațional, serviciile vamale, transporturile, centrele de cercetare, rețelele în bandă largă etc. Pe aceste noi baze s-ar putea promova, cu sprijinul unor astfel de agenții, concesiunile europene de interes general, prin intermediul parteneriatelor public-privat, pentru dezvoltarea rețelelor transeuropene (transporturi, energie, telecomunicații), care consolidează astfel coeziunea și competitivitatea Uniunii Europene.

3.6.2 Pentru a ușura viața cetățenilor și a întreprinderilor și a le face să conștientizeze realitatea pieței unice, ar trebui luat fără întârziere un anumit număr de inițiative a căror utilitate de interes general a fost deja identificată de mult timp. o politică industrială europeană marcată de sinergii pentru a face față globalizării, un statut european pentru IMM-uri, pentru fundații și asociații, un ghiseu fiscal unic pentru activitățile transfrontaliere ale IMM-urilor, un brevet comunitar. Va trebui, de asemenea, să se creeze o serie de instrumente legislative pentru a se garanta libera circulație a persoanelor, respectându-se drepturile sociale și convențiile colective. Alte măsuri ar putea apărea ca urmare a inițiativelor cetățenești, ale căror curele de transmisie sunt, în principal, Parlamentul și CESE, în special în materie de securitate a aprovizionării cu energie, dezvoltare durabilă și protecția consumatorilor.

3.6.3 După cum CESE a subliniat de mai multe ori, alegerea directivelor în domeniul crucial al achizițiilor publice s-a soldat cu un mare eșec, fără îndoială cel mai răsunător eșec din procesul de realizare a pieței unice. La peste 30 de ani de la Actul Unic European, achizițiile publice rămân prea fragmentate. Suprapunerea directivelor europene foarte detaliate și a legislațiilor naționale suplimentare, precum și multiplele derogări au dus, din lipsa spiritului comunitar, la menținerea restricționării unei sume echivalente cu 15 % din PIB-ul european. În acest domeniu, precum și în altele care s-ar putea dovedi relevante, Comisia Europeană ar trebui să privilegieze regulamentul cu aplicare directă față de directivă, a cărei punere în aplicare implică o transpunere la nivel național.

3.6.4 Uniunea Europeană trebuie să investească mai mult în „triunghiul cunoașterii”: educație, cercetare, inovare. Educația, despre care știm că este un element-cheie pentru revigorarea Europei, nu poate rămâne străină Uniunii Europene. Pe baza succesului inițiativei Erasmus, ar trebui create la nivel european și printr-o nouă abordare de interes general programe mai ambițioase de mobilitate, schimburi susținute

prin intermediul unei rețele europene de universități, inițiative speciale vizând promovarea competențelor-cheie, dezvoltarea spiritului antreprenorial și acțiuni în favoarea unui public ținut. În materie de cercetare și inovare, al 8-lea Program-cadru european trebuie să devină simbolul unei noi Europe și să se concentreze asupra domeniilor cum ar fi nanotehnologiile, prin centre de cercetare comunitare, a unui autentic proiect industrial european și a mijloacelor umane și financiare adecvate.

3.6.5 Uniunea economică și monetară ar trebui să se afirme ca nucleul acestei identități și al coeziunii europene. Astăzi suntem încă departe de acest lucru, după cum a arătat-o dispersia politicilor naționale ale țărilor UE membre ale zonei euro în fața crizei economice și financiare. Membrii zonei euro ar trebui să devină un laborator avansat de integrare economică și financiară, dezvoltând între ei cooperări consolidate care să aibă un efect de antrenare pozitiv pentru dinamismul și eficiența întregii Uniuni. CESE susține propunerea Comisiei de instaurare a unei „monitorizări” a politicilor economice ale statelor membre. În opinia sa, acest rol trebuie să depășească cu mult un rol pur contabil de tip OCDE și să ia în considerare prioritățile politice ale cetățenilor Uniunii, în special în materie de coeziune socială, luptă împotriva excluziunii, crearea de locuri de muncă și dezvoltare a creativității și a spiritului întreprinzător.

3.6.6 Uniunea Europeană, solidă prin moneda sa unică, trebuie, de asemenea, să se exprime cu o voce unică în cadrul negocierilor economice și financiare internaționale, și mai ales în cadrul G20 și să-și consolideze la nivel european participarea la FMI și la Banca Mondială.

3.6.7 Consolidarea politicii externe europene este un element-cheie al Tratatului de la Lisabona. Presupune, în primul rând, crearea unui serviciu diplomatic, a unui post de Înalt Reprezentant (cumulat cu funcția de Vicepreședinte al Comisiei) și crearea unor delegații ale Uniunii Europene în țările terțe, care să înlocuiască delegațiile Comisiei. Este necesară punerea în aplicare în mod ambițios a tratatului, astfel încât Europa să poată vorbi efectiv cu o singură voce, să aibă un discurs mai ferm și mai coerent în exterior și, în același timp, să organizeze în mod structurat o coordonare autentică a acțiunilor externe, la nivel economic, cultural, științific și comercial și să lase deoparte micile rivalități care nu fac decât să slăbească poziția Uniunii.

4. Asigurarea adecvării obiectivelor și mijloacelor

4.1 Dacă multe dintre obiectivele comunitare nu au fost atinse decât parțial, acest lucru se explică, adesea, prin lipsa de fermitate privind realizarea lor, precum și prin nealocarea mijloacelor comune necesare.

4.1.1 Astfel, în ceea ce privește relansarea pieței interne, raportul Mario Monti ⁽¹⁾ formulează propuneri foarte pertinente pentru asigurarea realizării sale: dinamizarea rețelei SOLVIT, evaluarea punerii în aplicare a directivelor, implicarea administrațiilor naționale, a parlamentelor naționale și a societății civile, eliminarea ultimelor obstacole, în special în calea mobilității persoanelor. CESE recomandă așadar ca acest raport, după o consultare adecvată a componentelor societății civile, să fie urmat de un plan de acțiune precis, cu un calendar al punerii în aplicare.

4.1.2 Un sprijin bugetar din partea Uniunii, într-o formă adecvată (alocări bugetare, împrumuturi, parteneriate public-privat etc.) va fi necesar pentru a răspunde noilor domenii de aplicare a metodei comunitare. Succesul CECA în 1951 s-a bazat pe o adaptare a mijloacelor la obiective. Bugetul actual al Uniunii (sub 1 % în PIB) este prea mic pentru a îndeplini obiectivele așteptate de cetățeni în toate domeniile în care aceasta ar trebui să intervină pentru a spori eficacitatea. O creștere regulată a Bugetului între 2013 și 2020 către un obiectiv de 2 % din PIB pare a fi un obiectiv realist și nicidecum contrar – date fiind economiile de scară – exigențelor de reducere a datoriilor publice ale statelor membre, în măsura în care și principiul transferurilor bugetare de la nivelul național către nivelul european va fi înțeles de guvernanți și bine explicat cetățenilor. Astfel ar putea fi finanțate nevoile în materie de investiții și de mari rețele, ar putea fi sprijinit triunghiul cunoașterii (educație, cercetare, inovare), s-ar consolida politica de coeziune și s-ar conferi Uniunii mijloacele umane și financiare pentru politica sa externă.

4.1.3 Pentru a finanța acest efort până în 2020, UE va avea nevoie de resurse proprii, precum și de o mai bună coordonare între bugetele naționale și bugetul european. Date fiind deficitele crescânde ale finanțelor publice după criza financiară din 2008, va fi ușor de demonstrat că se va reduce mai rapid datoria fără a aduce atingere creșterii, punând în comun resursele pentru a finanța cheltuielile publice cum ar fi apărarea, securitatea la frontiere, ajutoarele externe, cercetarea, politica industrială etc. Statele membre trebuie să-și manifeste voința politică de a se angaja pe această cale.

4.1.4 În confruntarea cu criza economică, un prim pas semnificativ ar fi fost crearea unui autentic Fond monetar european de intervenție și de stabilizare al zonei euro (un fel de Rezervă federală europeană), care să permită să se facă față în mod solidar dificultăților cu care se confruntă unul din statele membre ale zonei euro. A fost nevoie de căderea euro și de agravarea crizei într-un stat membru pentru ca aceste state să schițeze un proiect al acestui fond și să se hotărască să intervină, de data aceasta nu pe plan bilateral, ci colectiv – recurgând în continuare la ajutorul suplimentar al FMI.

4.1.5 În plus, este evident că îndeplinirea obiectivelor de integrare și coeziune necesită o mai bună alocare a mijloacelor

europene pentru a sprijini mai mult programele transfrontaliere, cărora li se consacră doar 1 % din buget, deși constituie puncte de articulare indispensabile pentru buna funcționare a pieței unice. Reușita Strategiei 2020 depinde atât de chestiunea mijloacelor, cât și de o adeziune efectivă a cetățenilor la obiectivele acesteia, ceea ce nu se întâmplă în prezent.

4.2 UE-27 nu poate fi guvernată ca UE-6. Triunghiul instituțional rezervă, pe bună dreptate, un rol mai important Parlamentului European. Este necesar, de asemenea, ca instituțiile și practica să dea consistență dreptului de inițiativă cetățenească, care trebuie să devină un veritabil instrument al democrației.

4.2.1 Extinderea competențelor comunitare a fost însoțită de extinderea procedurii de codecizie între Parlamentul European și Consiliu. În schimb, tratatele succesive care au organizat aceste noi reguli nu au adaptat corespunzător procedurile de consultare. CESE este astăzi sesizat pentru proiecte ale Comisiei la începutul procedurii de codecizie, când, de fapt, ar trebui să fie consultat cu mult înainte de aceasta.

4.2.2 CESE și-ar îndeplini într-un mod mai eficient rolul său consultativ dacă ar fi sesizat înaintea codecidenților, imediat după elaborarea studiului prealabil de impact. Conceptul de aviz exploratoriu ar căpăta astfel un înțeles deplin. Avizul Comitetului ar putea astfel fi anexat, împreună cu studiul de impact, la propunerea Comisiei transmisă codecidenților. De asemenea, raportorul CESE ar trebui să poată fi audiat de comisia competentă a Parlamentului European.

4.2.3 Comisia ar trebui să asigure consultări adecvate și atunci când intenționează să retragă o propunere făcută anterior, mai ales atunci când aceasta îi vizează în mod direct pe actorii societății civile. Astfel, Comisia nu ar fi trebuit să își retragă fără consultări proiectul de statut european al asociațiilor.

4.2.4 În ceea ce privește guvernanta, Uniunea trebuie să asigure în mod mai activ aplicarea principiului egalității dintre bărbați și femei, permițându-le acestora din urmă accesul la centrele de decizie și de consultanță în condiții de egalitate.

4.3 Tratatul de la Lisabona a extins din nou câmpul deciziilor luate cu majoritate calificată, care devine astfel regula de funcționare a Europei celor 27. Totuși, unanimitatea este încă necesară în anumite domenii strâns legate de chestiunile europene, precum fiscalitatea. Experiența arată în mod clar că o astfel de exigență blochează cu ușurință funcționarea Uniunii în domeniile în care unanimitatea persistă. Este cel puțin paradoxal că Uniunea nu a reușit, în ciuda intențiilor reiterate în numeroase rânduri de Consiliul European, să deblocheze adoptarea unui brevet comunitar, supus în continuare unanimității, în condițiile în care ea are pretenția să devină cea mai competitivă și cea mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume!

⁽¹⁾ „O nouă strategie pentru piața unică – în beneficiul economiei și al societății europene” - Raport adresat președintelui Comisiei Europene de către Mario Monti, la 9 mai 2010.

4.3.1 Numeroase precedente indică totuși că metoda comunitară a permis uneori să se găsească, atunci când trebuia, mijloacele pentru a ocoli obstacolul unanimității. Astfel, protocolul social și Carta drepturilor sociale fundamentale au putut fi adoptate doar în 11, Regatul Unit alăturându-se ulterior. Nu ar putea fi această flexibilitate o sursă de inspirație pentru alte domenii în care se pune astăzi problema unui blocaj, așa cum sunt brevetul comunitar sau armonizarea bazei de impozitare a societăților comerciale?

4.3.2 UEM este fără îndoială un bun exemplu al unei cooperări consolidate reușite, care a început cu un grup limitat de țări, dar care a rămas deschisă celor care au capacitatea de a li se alătura. Eurogrupul nu a reușit încă, în fața unei Bănci Centrale Europene cu caracter federal, să dezvolte o guvernanta economică comună de talia uniunii monetare. Întârzierea înregistrată în anii 2000 este astăzi îngrijorătoare. Dacă nu este progresiv resorbită în cursul noului deceniu 2010, ea pune în pericol coeziunea, competitivitatea și forța de muncă din zona euro, fără a uita supraviețuirea însăși a monedei euro. Pentru a îndrepta această situație, este absolut necesară revizuirea funcționării Eurogrupului în vederea sporirii eficacității și transparenței, în așa fel încât șefii de stat și de guvern din zona euro să se întrunească periodic (și nu doar în situații de criză), iar reuniunile să cuprindă și alți miniștri interesați de situația euro, cum ar fi cei ai afacerilor sociale, ai industriei etc.

4.4 Cu o Europă de 27 de state membre, problema transunerii corecte a directivelor și a euro-compatibilității politicilor naționale capătă o dimensiune-cheie. Nu folosește la nimic facilitarea adoptării directivelor dacă statele membre nu le pun în aplicare în termenele stabilite sau adaugă dispoziții naționale redundante.

4.4.1 Comisia ar trebui să realizeze panouri de afișaj al transunerii directivelor, care să permită o presiune adesea eficientă asupra statelor membre aflate în culpă. Reprezentanții diverselor componente ale societății civile organizate ar trebui consultați cu privire la aceste situații.

4.4.2 Ajutoarele comunitare ar trebui să se focalizeze mai mult, atunci când este necesar, pe îmbunătățirea condițiilor în care statele membre transpun și aplică reglementările comune și pe îndepărtarea obstacolelor și a fricțiunilor care există încă în aceste domenii.

5. Promovarea angajării societății civile

5.1 Obiectivul construcției comunitare enunțat de Jean Monnet este adesea uitat: „nu coalizăm state, unim oameni”. Neîncrederea manifestată de alegători în timpul consultărilor

din ultimii ani referitor la viitorul Europei trebuie să pună sub semnul întrebării modalitățile de participare a societății civile, astăzi în mod clar insuficiente.

5.2 Reglementările comunitare sunt în continuare elaborate în condiții prea îndepărtate de cetățeni. Așteptările lor justificate în ceea ce privește libertatea, securitatea și simplificarea sunt adesea nesatisfăcute din cauza blocajelor sau a compromisurilor, mult prea diluate, ale statelor membre și ale administrațiilor lor naționale. De aceea, ar trebui dezvoltată participarea reprezentanților societății civile, și mai ales a utilizatorilor, după modelul metodelor experimentate în cadrul proiectelor de simplificare SLIM, dar de data aceasta în amonte, în cursul procesului de elaborare a reglementărilor, mai degrabă decât în aval, când acestea au fost deja adoptate și când ne dăm seama că vrem să le corectăm defectele care au fost cel mai puternic resimțite de acești utilizatori!

5.3 Este absolut necesar să li se recunoască actorilor societății civile spații europene de libertate și de responsabilitate, care să le permită definirea unor reguli comune care îi vizează, prin practici autonome de autoreglementare, sau să se precizeze anumite aspecte ale reglementării publice în domeniul lor, prin invitații la elaborarea coreglementărilor, din partea legiuitorului. Autonomia contractuală a partenerilor sociali a fost recunoscută de Tratatul de la Maastricht, la cererea lor expresă. Fără ca tratatul să prevadă acest lucru în mod explicit, astfel de abordări s-au dezvoltat și în alte domenii: standardizarea tehnică, recunoașterea profesională, prestarea de servicii, comerțul și mai ales comerțul electronic, siguranța aprovizionărilor și a plășilor, drepturile consumatorilor, energie, protecția mediului. Comitetul le-a enumerat și le-a susținut într-un raport de informare. Un acord interinstituțional european din 2003 a precizat modalitățile lor de realizare. În prezent, trebuie ca legiuitorul european să organizeze în reglementările sale spații de libertate care să încurajeze aceste practici, sub controlul său și în complementaritate cu el. Acest sprijin ar trebui să vizeze și moduri alternative de soluționare a conflictelor, precum concilierea și medierea.

5.4 Europa nu va progresa dacă europenii nu sunt încurajați să se simtă și să acționeze ca atare. Aceasta presupune să li se dea instrumentele comune care încă le lipsesc: drepturi economice și sociale mai clare, proceduri mai simple, mijloace juridice mai autonome, statute comune (pentru asociații, societăți, fundații). Trebuie ca nivelul local (al cetățenilor, asociațiilor și aleșilor locali) să fie primul la care Europa să fie resimțită ca o necesitate și să devină o ambiție și o mândrie comună.

5.5 Trebuie deci să se inițieze un program multianual, cu un calendar precis, pe durata întregului deceniu 2010, pentru a da europenilor mijloacele de a juca împreună un rol de forță motrice, fără de care nu este posibilă înnoirea metodei comunitare.

5.6 CESE, CoR și marile organizații europene ale societății civile care sunt asociate celor trei grupuri ale Comitetului („Angajatori”, „Salariați” și „Activități diverse”) ar putea, cu sprijinul indispensabil al Parlamentului European, să plăsmuiască

lansarea unei vaste consultări pe teme majore de interes general pentru viitorul deceniu, teme care ar putea beneficia de pe urma unei relansări a metodei comunitare, și anume de noi politici comune.

Bruxelles, 21 octombrie 2010

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON
